

תורת השלג - שיעור 549

I. שלג בשבת

- א) נפל שלג וכיסה הקנים של הצורת הפתחה עדין מותר לטלטל דין שלג מבטל הצורת הפתחה עיין בש"ת האלף לך שלמה (ק"ט) דשלג לא מבטלי מהיצתא מכוח דסopo לחזור ואינו דומה לקרישת המים שדנו בזה הט"ז להחמיר אפילו בקייז (פס"ג - כ) והמג"א (ל"ה) להחמיר עכ"פ בשעת קריישה אמנם אפילו בקרישת המים בנهر הרבה מקילים (החת"ס ובן העוזר) עיין בספר תיקון עירובין (ז"ק י"ח) ועיין במ"ב (פס"ג - קל"ה)
- ב) תל שלג גובה עשרה טפחים ורחב ארבעה טפחים וששה עומד ברה"ר ונפל כובע על גבו אם יכול ליטול הכובע ממש שמעתי מרבית מנשה קלין וגם מרבית יצחק זילברשטיין דתל שלג הו רשות היחיד כל זמן שבוהה עשרה ורחב ארבעה ודומה לכובע שנפל על גבי הקאר שעומד ברה"ר אם נפל במקום שבוהה עשרה ואפשר אף אם מרכין ראשו על גבו אסור אם לא שמרcin שם ראשו ורוכבו או שיעלת על הקאר או על גבי השלג ושם ילبسו אותו ואפשר לעניין צורת הפתחה שהוא היכר על איסור דרבנן יש להקל משא"כ הוצאה שהוא איסור אורייתא יש להחמיר ואם הוא עומד בכרמלית ומרכין ראשו ע"ג התל שלג ושם לובש את הכובע שרי דבכרמלית אפילו לעניין שתיה סגי להרכין שם רשאי לחוד (צ"ג - ה) ועיין בעורך השלחן (פס"ג - ט"ז) דאפשר מהיצה של שלג כשר לצורת הפתחה (ספר רשות ועירובין ח - ה וספר עירובין ז"ג ע"ח)
- ג) אם היה המכסה של הפה אשפה מכוסה בשלג בין השימוש לא נעשה המכסה בסיס להשלג שהוא מוקצה שלא נחשב כמניח אלא בשוכחה ולכך אם מטה הפה על צדה והשלג נופל מהמכסה יכול להשתמש בפה אשפה ואם יש בפה האשפה דבר מוקצה מכבר אסור לטלטלו אפילו ברשות היחיד ועיין באג"מ (ה - כ"ג - ל"ז) דשלג הוא מוקצה
- ד) מותר לומר לנכרי לפנות את השלג מהכニסה לבית שכירותם הרבים - עיין במלכים אמריך (ו - כ"ז) וככ"ב השו"ת משנה הלכות (ד - מ"ה) משום דהנכרי יכול להעבירו פחות פחות מד' אמות וגם יכול לפניו בידיו וברגליו ומבייא המרא לנוחיות עצמו ובפרט זה הוא מלאכה שאינה צריכה לגופה ועוד יש לצרף את שיטת הראבי"ה שהביאו הב"י (צ"ז)adam אפשר לעשותו ע"י ישראל כגון ברה"ר דיקול להביאו ע"י מהיצות בני אדם שרי אמרה לנכרי ועוד והעיקר דהו הזיקא דרכבים כמו קוץ וגחלת ברשות הרבים וכמו מהט או זכוכית על השלחן בביתו מ"מ אין להתריר ע"י ישראל גדול או אפילו ע"י קטן דהו זלזול שבת טפי (ד"ע)
- ה) קרח או שלג המצטבר על החלון בימות החורף מותר להסירו בمبرשת דין בזה משום סתרת בנין דהרי אינו עומד להתקיים שם ולא דמי לקרח עבה שעל גבי גג הבית (שו"ת הר צבי ה - יפ"ח) שמתיקיימת משך זמן רב יותר (ספר הנותן שלג ז"ג 122) ואפשר גם על חלון הקאר שעומד ברשות היחיד יש להקל וצ"ע ואבאר
- ו) מכוניות החונה במקומות האסור ברחוב מפני ניקוי השלג אי שרי לפעולו ע"י נכרי שלא קיבל קנס מן המדינה - והביאו השבט הלוי (ו - קל"ג - ז) דין לסמור על שיטת בעל העיטור שהביא הרמ"א (ילע"ז - ז) ועוד דעתך באזון וזלזול שבת ומ"מ צריך עיון אם יש להתריר ברמיזה שלא דרך ציוו או באמירה לאמרה
- ז) מי ששחה זמן רב בשלג וקפא ובא לכל סכנת frostbite חובה לחלל עליו שבת כדי להצילו וכן פסקו שמעיה ואבטlion במעשה דהلال (יומל ל"ה) וכן כתוב הCPF החיים (צ"ח - ק"י"ג)adam נצטנן מחמת השלג מותר לעשות לו מדורה והכל לפי העניין
- ח) אם יכול לדرس שלג ברגליו כדי למוליך דרך לאחרים - עיין בש"ע (צ"כ - י"ג) דהדורס שלג ברגליו ואין חושש ואף אם השלג נימה ע"ז לית לנו בה כיוון

זהו אינו מתוכנן זהה והט"ז כתב דכיוון שהוא דבר שא"א ליזהר בזה לא גזרו ביה רע"ע במ"ב (בכ"ה - סק"ג) שכתוב בשם המג"א אסור להשתין על טיט משום לש ואפילו הוא בר גיבול וגם פסיק רישא דלא ניחא ליה אמנם הבית מאיר מתייר מטעם זה אבל כל זה משום דאיינו מתוכנן לריסוק או לרישום ברגליו ולעשות דרך למי שהולך אחריו רע"ע (ב"ג - י"ד) דהר"מ מרוטנבורג התיר להטיל מי رجالים בשלג והרא"ש היה נזהר ולא חומה לדרישת השלג דשם א"א להזהר בזה אבל הכא בדרך כלל אפשר לשחות

ט) ועיין בשמירת שבת כהלבתה (כ"ט - ט) דמותר לפזר אפר או חול אפילו הוא מוקצה אם איינו רה"ר ברחוב שנתקסה קרח או שמן והוא חלק כדי למנוע החלקת ההולכים שם

י) **לגולוש בסקי (skis)** אין איסור ברור דהוי בגדו ותכשיטו באמן מי שהולך בסקי אינו תכשיט ויש אוסרים משום עובדא בחול

יא) **לקפל מכנסיו שלא יטוף בשלג** - עיין בשיעור הקודם וabajar

יב) **סודר שנקרא SCARF** מותר לכרכה סביב פניו שדרכה לבשו כך בחורף לחימום הגוף ודומה לבתי אוזניים ולא לבתי ידיים (ד"ע)

II. השלג בחול

א) **צואה שנתקסה בשלג** חשוב כי זו נמהה שלג ומותר לקרות ק"ש כנגדה באמן אם איינו מכוסה שלג רק נקרשת הרבה כאבן ואין שום סרחון מ"מ אין לקרות קריית שמע כנגדה דעתךין שם צואה עליה כיוון שיכולה להזורקד מזמנ החום ואף בדייעבד אם קרא צריך להזור ולהקרתו בתורת נדבה (מ"ב פ"ג - ה)

ב) **אנוס מהמת השלג** ואיינו יכול לבוא לבית הכנסת יכוין להתפלל בשעה שהציבור מתפללים דמאי שנא אונס זה משאר אונסים (שו"ע ז - ט) ובלא אונס אפילו אם יש לו עשרה בכיתו ישתדל להתפלל בכיתה הכנסת וכן אם נאנס ולא התפלל בשעה שהתפללו הציבור והוא היחיד עפ"כ יתפלל בכיתה הכנסת מפני שהוא מקומ קבוע לקדושה והתפלתו מתකלת שם יותר (מ"ב ז - ל"ג) ופשוטadam הוא ת"ח ויש חשש חילול השם כשיבוא אחר התפלה דיתפלל בכיתו

ג) **תחbare ידו בנهر או בשלג** בשלשה מקומות מחולפים אפילו hei לא מהני רק להטלה ויוכל לברך על נטילת ידיים בשחריר את אבל ספק אם מהני להעיר רוח רעה DAOLEY בעין זה עירוי מכללי (מ"ב ז - כ"ט בשם הפמ"ג) ויש אמרים דמהני (ארחות חיים ולבושים שרד זס במ"ב)

ד) **מי שאוכל את השלג וננהנו בו** כגון קטנים ונערים מביך עליו שהכל נהיה בדברו הכל שהחיך נהנה מהמים מסתמא הוא עצמא קצת (מ"ב ל"ז - ט) אבל שהוא מרגיש הנהה מהשתיה צריך ברכה (שער הצוון ל"ז)

ה) **אין לברך ברכבת בורא נפשות** אחר אכילת השלג דידיינו כמים ולא כאוכל ולכך צריך להיות מתחלה עד סופו כדי שיעור רביעית לרוב הפסיקים שהוא שיעור קטן מאוד עיין בשו"ע (תרי"ז - י) ובתча חם או קפה חם יש ג"כ מחלוקת אם יש ברכה אחרונה ולהרמב"ם ולהשר"ע וסעיתם פסקין שלא לברך אמן הראב"ד והגר"א וסעיתם פסקין לברך והמ"ב (ר - ה) פסק שלא לברך וכותב כשייצטן מעט ישתה רביעית ללא הפסק והגרש"ז פסק שאין לברך בורא נפשות אחר גלידה דידיינו כמים ואין אוכלים אותו בשיעור כזית ב כדי אכילת פרס ואם אכל מכל אלו רביעית בבח אחת מ"מ לא יברך דברך דעתו ועיין בשו"ת יביע אומר (כ"ט - ו) שהאוכל הפיסט שוקולד ואיינו לוועס אותה בשינוי אלא מוצץ וממהה בפיו אין לברך בורא נפשות ולכך השותים מرك חם על ידי כף לא יברכו בורא נפשות וה"ה שלג בנ"ד ועיין בספר הנوتן שלג (ז' 62)